

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง” เป็นศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ไว้ 6 หัวข้อ ได้แก่ วิธีการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัย 2 แบบ คือ การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documents Research) เป็นการค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท แนวคิดเกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากระายงานการวิจัย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดยการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) 9 คน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง จำนวน 8 คน และพนักงานเทศบาลสามัญ สังกัดเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง จำนวน 1 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง จำนวน 8 คน และพนักงานเทศบาลสามัญ สังกัดเทศบาลตำบลกะเปอร์ จังหวัดระนอง จำนวน 1 คน รายละเอียด ดังนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 8 คน ได้แก่

1.1 นางกนิษฐา คุ้มภัย	ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน
ตลาดบน
1.2 นางประไพ ไชทอง	ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน
ตลาดล่าง
1.3 นางอ้อย มีสุข	ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน
กษิณารายณ์
1.4 นางกนกวรรณ ช่วยชนะ	อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนตลาดล่าง
1.5 นางวัลภา ดีเอง	อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนตลาดบน
1.6 นางสาวมณฑิลา วงษาเทียม	อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนกษิณารายณ์
1.7 นางเอราวรรณ มณีนิล	อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนกษิณารายณ์
1.8 นางศศิประภา หาญ	อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนตลาดล่าง

ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่คัดเลือกดังกล่าวข้างต้น มีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มาไม่น้อยกว่า 2 ปี มีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านงานสาธารณสุขมูลฐานของเทศบาลตำบลกะเปอร์อย่างสม่ำเสมอ และได้รับการยอมรับจากกลุ่มสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

2. พนักงานเทศบาลสามัญ ซึ่งรับผิดชอบงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่เทศบาลตำบลกะเปอร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) และใช้การจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป ช่วยในการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยมีรายละเอียด คือผู้วิจัยจะนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสัมภาษณ์ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ตอนที่ 2 ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

ตอนที่ 3 ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ดังนี้

ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะ จัดประเด็น อีกครั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไปเพื่อให้ข้อมูลนั้น เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแบบแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลัก (Key Informants) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบตรวจสอบข้อมูลกันเอง (Cross Check) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปความตามประเด็นสำคัญ และมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล เพื่อจะได้ทราบว่าข้อมูลที่ได้นั้นมาเพียงพอหรือไม่ ข้อมูลนั้นตอบปัญหาการวิจัยหรือไม่ แล้วนำเสนอตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย